

Afrika'da Gıda Krizi ve Açlıkla Mücadele: Bütünsel Stratejiler ve Öneriler

Afrika, tarih boyunca görsel medyada da lanse edildiği gibi gıda krizi ve açlık sorunuyla karşı karşıyadır. Bu karmaşık problemin üstesinden gelmek için ise bütünsel ve uzun vadeli çözümlere ihtiyaç duymaktadır. Bunlar basitçe ifade edilirse; tarım, su yönetimi, kırsal kalkınma, eğitim ve bilinçlendirme, gıda işleme ve depolama, iklim değişikliği uyumu, uluslararası iş birliği ve politik destek gibi stratejik alanlarda önerilen çözümler olarak sıralanabilir.

-Tarımın modernleştirilmesi ve endüstriyel tarımdan çok gıda tarımına önem verilmesi: Afrika'nın tarımsal verimliliğini arttırmak için geleneksel yöntemlerden uzaklaşıp modern tarım tekniklerine geçiş elzemdir. Çiftçilere bu teknikleri öğretmek ve uygulamak, sürdürülebilir tarımın temelidir. Bununla birlikte Afrika'da son dönemde (iklim krizi sürecinde) enerji üretimi için "biyokütle (biomass) tarımı"na büyük önem verilmekte ve gıda tarımı için ayrılması gereken geniş verimli araziler biyokütle tarımının hizmetine sunulmaktadır. Bu oldukça yanlıştır. Çünkü Afrika toplumlarının derinleşen gıda krizi ve açlık sorunu göz önünde bulundurulduğunda temel ihtiyaç olan gıda mı öncelikli olmalıdır yoksa enerji mi sorusunun yanıtı elbette gıda olacaktır. İlginç olan ise bunun öngörülememiş olmasıdır. Dünya Bankası'nın Afrika Yenilenebilir Enerji ve Erişim Programı'nın (AFREA) bir parçası olarak Benin, Etiyopya, Gambiya, Kenya, Ruanda, Güney Afrika, Uganda, Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti'ni kapsayan Afrika için Biyokütle Enerjisi Girişimi (BEIA) 2010 yılından beri faaliyet göstermektedir. Halbuki dünya nüfusunun büyük bir kısmını besleyebilecek nitelikteki Afrika topraklarının endüstriyel tarımdan çok gıda tarımı için kullanılması gerekmektedir.

-Su Kaynaklarının Etkili Kullanımı: Afrika'daki su kaynaklarının etkili kullanımı, tarımsal üretimdeki verimliliği artırmak adına kritik bir öneme sahiptir. İklim kriziyle birlikte Kıta'da kuraklığa dayanıklı bitkilerin geliştirilmesi ve sulama sistemlerinin modernize edilmesi, su kaynaklarının sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi öncelikli yapılması gerekenler arasında yer almaktadır.

-Kırsal Kalkınma Destekleri: Kırsal alanlarda altyapının güçlendirilmesi ve çiftçilere yönelik ekonomik fırsatların desteklenmesi, tarım sektörünü canlandıracaktır. Özellikle devletlerin yerel çiftçilere yönelik sübvansiyonlar sunması, kredi kolaylığı sağlaması çok büyük önem taşımaktadır. Afrika'da ise bunun tam tersinin uygulandığını görmek mümkündür. Örneğin; Afrika ülkeleri içinde zengin sayılabilecek Nijerya'da çiftçilere yönelik uygulanan mazot sübvansiyonları kesilmiştir. Halbuki tarım ve hayvancılık alanındaki sübvansiyonlar tüm Afrika'da kesintisiz devam etmelidir. Bununla birlikte tarım ve hayvancılık alanında yatırım teşvikleri her Afrika ülkesinde sağlanmalıdır.

-Eğitim ve Bilinçlendirme: Kıta'daki çiftçilere ve topluma yönelik eğitim programları artırılmalı, bu eğitimlerle modern tarım ve hayvancılık uygulamaları öğretilmeli, aynı zamanda beslenme ve hijyen konularında bilinçlendirme sağlanmalıdır. Bu, sürdürülebilir tarım ve hayvancılık ile sağlıklı yaşam standartlarının yaygınlaştırılmasını destekleyecektir. Bu eğitim ve bilinçlendirme, tarım ve hayvancılık temelli işletmelere de ilgili meslek odaları/ticaret odaları şemsiyesi altında uygulanmalıdır.

-Gıda İşleme ve Depolama Altyapısı: Kıta ülkelerinin teknolojik alt yapısı göz önünde bulundurulduğunda gıda işleme ve depolama altyapısının geliştirilmesi de elzemdir. Böylece

hasat, hayvan kesim dönemlerinde ürün kayıplarını en aza indirgeyerek gıda güvenliğini arttırmak mümkün olabilecektir. Bu minvalde çiftçilere, modern depolama teknikleri ve süreçleri konusunda da eğitim vermek, uzun vadeli sürdürülebilirlik açısından kritiktir.

-İklim Değişikliğine Uyum: Küresel iklim değişikliği, tarım pratiğini etkileyen temel bir faktördür. Afrika ülkelerindeki çiftçilere iklim değişikliğine uyum sağlamaları için rehberlik ve destek hizmetleri ilgili bağlı oldukları meslek odaları/ticaret odaları ve devlet nezdinde sağlanmalıdır. Ayrıca, çeşitli ve dayanıklı tohum çeşitlerinin kullanımıyla biyoçeşitliliği artırmak gerekmektedir. Böylece tarımın çeşitlilik açısından daha sağlam hale gelmesini sağlayabilecektir.

-Uluslararası İş Birliği: Uluslararası iş birliği, Afrika'daki gıda kriziyle mücadelede büyük önem taşımaktadır. Zira Kıta ülkelerinin gerek yasal boşlukları olsun gerekse post kolonyal düzende ekonomik sömürü düzeninin devam etmesi olsun sıkıntıları devam etmektedir. Bu kapsamda son dönemde her ne kadar iş birliği gibi görünse de “land grabbing” düzeniyle birlikte Afrika topraklarının gelişmiş ülkelere kiralandığı bilinmektedir. Bu toprak kiralama sistemi aslında yatırım teşvikleri anlamında oldukça verimlidir. Lakin kiralama düzeninin gaspa dönüşmemesi gerekmektedir. Ülkesel düzeyde geliştirilecek yasal düzenlemeler bu manada kritik önem taşımaktadır. Örneğin; Bir ülkedeki toprak kiralandıktan 1 yıl sonra x miktarda üretim yapması gerekmektedir, her yıl üretiminin %1'i kadar vergi indirimi uygulanacaktır, y kişi sayısı yerel istihdam gerçekleştirecektir vb. şeklinde yasal düzenlemelerle olası toprak gaspının önüne geçilebilecektir. Kısacası tarım ve hayvancılık yatırımlarının; üretim, istihdam vb. ile Afrika ülkelerinin sürdürülebilir kalkınması ve gıda krizinin önlenmesi amacı temel esas olmalıdır.

-Ekopolitik Destek ve İstikrar: Afrika'daki gıda krizi ve açlıkla mücadele için uzun vadeli çözümlerin hayata geçirilmesi bunun için de etkili ekopolitik destek ve istikrar gereklidir. Tarım politikalarının gözden geçirilmesi ve sürdürülebilirlik ilkelerine dayalı ekopolitikaların benimsenmesi, tarım sektörünün gelişimi için kritik bir adımdır. Ekopolitik istikrar, çiftçilerin uzun vadeli planlara güvenmelerini ve bu planları uygulamalarını sağlarken Kıta'ya yönelik yatırımları da artırır.

Afrika'da gıda krizi ve açlıkla mücadele, bütünsel bir yaklaşım gerektirir. Uygulanması gereken stratejiler, mevcut sorunun çözümüne yönelik bir çerçeve sağlasa da bu çözümlerin başarılı bir şekilde uygulanması için yerel toplumlar, hükümetler ve uluslararası kuruluşlar arasında güçlü bir iş birliği ve kararlılık gereklidir.

Afrika kıtasındaki gıda krizi ve açlık sorunu, sadece bölgesel değil, aynı zamanda küresel bir endişe kaynağıdır. Bu bağlamda, hem uluslararası bir aktör olarak Türkiye'nin hem de Türk iş dünyasının, kapsamlı çözümlerin bir parçası niteliğinde Afrika'da gıda güvenliği ve tarımsal kalkınma konularına odaklanarak önemli birer rol oynayabilecekleri görülmektedir. Bu manada Türkiye ve Türk iş dünyasının yapabileceklerini kısaca şöyle sıralayabiliriz:

-Tarımsal Teknoloji Transferi ve Eğitim: Türkiye, kendi tarım sektöründeki başarılarından edindiği deneyimleri, meslek odaları /ticaret odaları ve bakanlıklar kanalıyla Afrika'daki çiftçilere transfer ederek ve eğitim programları aracılığıyla paylaşarak katkı sağlayabilir. Tarımsal teknoloji transferi, verimliliği artırabilir ve sürdürülebilir tarım uygulamalarının benimsenmesine öncülük edebilir.

-Yatırım ve Altyapı Geliştirme: Türk iş dünyası, Afrika'daki tarım altyapısını güçlendirmek ve kırsal bölgelerdeki ekonomik faaliyetleri desteklemek için yatırım yapabilir. Su yönetimi projeleri, modern sulama sistemleri, depolama tesisleri ve pazar yerleri gibi altyapı geliştirme çalışmaları ile bölgedeki tarımın sürdürülebilirliğine katkı sağlayabilir. Örneğin; Türkiye'den bir x tarım firması Afrika'da bir ülkede gübre üretimini ve/veya tarım faaliyetleri gerçekleştirebilir. Üretilen ürünlerin bir kısmını iç pazara sürerek Afrika gıda krizinin önüne geçebilir, aynı zamanda yerel istihdam sağlayarak iş gücü piyasasını hareketlendirerek yerel ekonominin canlanmasını teşvik edebilir.

-İş Birliği ve Ortak Projeler: Türkiye'nin, Afrika ülkeleri ile tarım ve gıda güvenliği konularında iş birliği yapacak ortak projeler geliştirmesi oldukça önemlidir. Bilgi paylaşımı, teknoloji transferi ve ortak Ar-Ge çalışmaları, tüm tarafların karşılıklı fayda sağlayacağı stratejik iş birliklerini kazan-kazan politikaları çerçevesinde teşvik edebilir.

-Gıda İşleme ve Pazarlama Stratejileri: Türk iş dünyası, Afrika'daki gıda işleme sektörünü destekleyerek ve yerel ürünleri küresel pazarlara entegre ederek ekonomik değer yaratabilir. Gıda işleme tesisleri kurarak, çiftçilere ürünlerini daha değerli hale getirme ve sürdürülebilir pazarlama stratejileri konusunda destek sağlayabilir.

-Eğitim ve Kapasite Geliştirme: Türkiye, Afrika'daki tarım uzmanlarına yönelik eğitim programları ve kapasite geliştirme projeleri ile bilgi ve beceri transferini destekleyebilir. Bu, yerel toplumların kendi tarımsal potansiyellerini daha etkili bir şekilde yönetmelerine olanak tanıyabilir.

Türkiye ve Türk iş dünyası, Afrika'daki gıda krizi ve açlıkla mücadelede etkili rol oynayabilir. Tarım teknolojilerinin transferi, altyapı geliştirme çalışmaları, iş birlikleri, gıda işleme stratejileri ve eğitim programları gibi önlemler, sadece Afrika'nın kendi kalkınma hedeflerine katkı sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda küresel gıda güvenliği çabalarına da destek olacaktır.

Sonuç olarak, Afrika toprakları, dünya nüfusunun önemli bir bölümünü besleyecek kapasiteye sahiptir. Bu potansiyel, sürdürülebilir tarım uygulamaları, teknoloji transferi, altyapı iyileştirmeleri ve eğitim gibi önlemlerle daha etkin bir şekilde kullanılabilir. Bu çabalar, hem Afrika'nın kendi gıda güvenliği sorunlarına çözüm bulmasına hem de küresel gıda talebinin karşılanmasına katkı sağlayabilir. Ancak, bu süreçte, her bir Afrika devletinde yerel toplumların ihtiyaçlarına duyarlı ve sürdürülebilir birer tarım modelinin benimsenmesi önemlidir.

Asena Boztaş, "Afrika'da Gıda Krizi ve Açlıkla Mücadele: Bütünsel Stratejiler ve Öneriler",

fikirtepedi.com/asena-boztas/afrikada-gida-krizi-ve-aclikla-mucadele-butunsel-stratejiler-ve-oneriler/ (Yayın Tarihi: 31 Mart 2024).

